

Tadeusz Stryjakiewicz

*Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
Zakład Geografii Ekonomicznej
tadek@amu.edu.pl*

Międzynarodowe projekty badawcze realizowane w Zakładzie Geografii Ekonomicznej UAM

Zarys treści: Umiejdzynarodowienie badań jest jednym z priorytetów działalności naukowej Zakładu Geografii Ekonomicznej (wcześniej Zakładu Polityki Regionalnej i Integracji Europejskiej) UAM od początku jego istnienia, tj. od 2002 r. Artykuł przedstawia udział Zakładu w kilku międzynarodowych projektach badawczych o akronimach ACRE, CIRES, RurAction, Re-City, FilmInd oraz efekty naukowe i praktyczne ich realizacji.

Słowa kluczowe: Zakład Geografii Ekonomicznej UAM, Zakład Polityki Regionalnej i Integracji Europejskiej UAM, międzynarodowe projekty badawcze

Wprowadzenie

Jednym z ważnych kryteriów oceny każdej działalności naukowej jest poziom jej umiejdzynarodowienia. Umiejdzynarodowienie było priorytetem działalności Zakładu Geografii Ekonomicznej (wcześniej Zakładu Polityki Regionalnej i Integracji Europejskiej, wchodzącego w skład Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM) od początku jego istnienia, tj. od 1 kwietnia 2002 r. Takiemu ukierunkowaniu profilu badawczego sprzyjały co najmniej dwa czynniki. Pierwszym z nich był zachodzący w Polsce i innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej proces transformacji ustrojowej, którego jednym z głównych przejawów było szeroko pojmowane „otwarcie zewnętrzne”. Drugim było osobiste doświadczenie autora tego artykułu (a zarazem kierownika Zakładu), który po dwóch latach pobytu na stażach zagranicznych w prestiżowych ośrodkach uniwersyteckich Holandii, Niemiec i Wielkiej Brytanii dostrzegł ogromny dystans, jaki wówczas dzielił naukę polską od rozwiniętych krajów Europy Zachodniej, m.in. w odniesieniu do udziału w międzynarodowych sieciach naukowych i umiejdzynarodowienia wyników badań. Potrzeba umiejdzynarodowienia nabierała jeszcze

większego znaczenia w kontekście zbliżającego się pełnego członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej. Powstanie Zakładu wychodziło naprzeciw nowym wyzwaniom związanym zarówno z procesem globalizacji (w tym globalizacji wiedzy oraz globalizacji procesów przestrzennych, będących przedmiotem szczególnego zainteresowania geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej), jak i integracji europejskiej. Mimo że utworzony Zakład był bardzo mały (2 pracowników i 2 doktorantów), plany badawcze były ambitne i – jak wspomniano – od początku ukierunkowane na wymiar międzynarodowy. Tematy badań obejmowały m.in. (1) wpływ korporacji wielonarodowych na rozwój regionalny i lokalny¹ oraz (2) współpracę regionalną w polsko-niemieckim obszarze przygranicznym². Jednakże już we wniosku o utworzenie Zakładu (skierowanym do Rektora UAM 8 marca 2002 r.) znalazło się zdanie: „W dalszej przyszłości, w miarę rozwoju Zakładu, przewiduje się również udział w programach ramowych Unii Europejskiej”. Ten zamiar udało się stosunkowo szybko zrealizować. Dzięki wcześniej nawiązanym kontaktom międzynarodowym, już 2 lata po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej, Zakład stał się partnerem dużego europejskiego projektu – jednego z pierwszych projektów tej rangi na całym Uniwersytecie. A potem były kolejne. Przedstawienie tych projektów (w ujęciu chronologicznym) oraz krótkie omówienie ich wyników stanowi przedmiot niniejszego artykułu.

Projekt ACRE: Accommodating Creative Knowledge – Competitiveness of European Metropolitan Regions within the Enlarged Union (Wykorzystanie kreatywnej wiedzy – konkurencyjność europejskich regionów metropolitalnych w rozszerzonej Unii)

Projekt realizowany był w latach 2006–2011, a finansowany ze środków VI Programu Ramowego Unii Europejskiej. W skład konsorcjum, którego koordynatorem

¹ Pierwszy zrealizowany w Zakładzie projekt badawczy był jednocześnie jednym z pierwszych projektów na ówczesnym Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM finansowanych w całości przez korporację transnarodową – GlaxoSmithKline Pharmaceuticals, którego wyniki zostały opublikowane w dwóch wersjach językowych: polskiej (Stryjakiewicz red. 2004) i angielskiej (Stryjakiewicz red. 2005), a także w monografii „International Business Geography...” opublikowanej w wydawnictwie Routledge/Taylor and Francis Group w ramach serii Routledge Studies in International Business and the World Economy (Stryjakiewicz 2008). Należy przy tym zwrócić uwagę na swoisty „efekt mnożnikowy” tego projektu. Szczupłe zasoby kadrowe Zakładu nie pozwoliły na jego kontynuację w szerszym zakresie. Natomiast badania nad wpływem korporacji wielonarodowych na rozwój regionu wielkopolskiego były kontynuowane przez zespół prof. L. Wojtasiewicza z ówczesnej Akademii Ekonomicznej (obecnie Uniwersytetu Ekonomicznego) w Poznaniu (por. Wojtasiewicz red. 2006).

² Ten kierunek badań wiązał się m.in. z utworzeniem Collegium Polonicum w Słubicach – transgranicznej placówki badawczo-dydaktycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Związana z nim była realizacja drobnych międzynarodowych projektów badawczych i dydaktycznych, takich jak „Perspectives of spatial development of the Polish – German border area until 2020 in the context of the EU enlargement” (finansowany ze środków programu PHARE 2001–2004) oraz „Small-scale integration through cross-border cooperation (SEICOP)” (finansowany ze środków ERASMUS IP oraz DAAD). Projekty te zaowocowały licznymi artykułami opublikowanymi w kraju i za granicą (m.in. Stryjakiewicz 2002, 2007, Kaczmarek, Stryjakiewicz 2006, Stryjakiewicz, Tölle 2009, 2012). Należy ubolewać, że w późniejszych latach geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna przestała istnieć w Collegium Polonicum w Słubicach w instytucjonalnej formie.

był Uniwersytet w Amsterdamie (prof. dr hab. Sako Musterd), wchodziło 13 partnerów z różnych części Europy (Amsterdam, Barcelona, Birmingham, Budapeszt, Helsinki, Lipsk, Mediolan, Monachium, Poznań, Ryga, Sofia, Tuluza), w tym Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM (kierownictwo projektu ze strony polskiej: prof. dr hab. Tadeusz Stryjakiewicz). Jednym z celów projektu była próba odpowiedzi na pytanie, czy sektor kreatywny ma szanse rozwijania się w nowych państwach członkowskich UE i jakie są możliwości tego rozwoju w mniejszych ośrodkach, niepełniących funkcji stołecznych (stąd udział w projekcie takich miast, jak Poznań czy Lipsk). Wyniki badań prezentowane były od Nowego Jorku przez Barcelonę, Kolonię i Bratysławę po Moskwę, Irkuck i Katmandu – wszędzie przyjmowane z dużym zainteresowaniem. Na ich podstawie – we współpracy z Urzędem Miasta w Poznaniu – opracowano w kolejnych latach „Lokalny plan działania na rzecz sektorów kreatywnych w Poznaniu i Wielkopolsce” (Stryjakiewicz red. 2013).

Dorobek naukowy pracowników Zakładu Geografii Ekonomicznej uczestniczących w projekcie ACRE został opublikowany łącznie w 26 pracach. Trzonem były publikacje książkowe o charakterze monografii, których łącznie wydano 9, w tym 6 monografii w języku angielskim (Stryjakiewicz i in. 2007, 2008a, b, 2009a, b, 2010a) i 3 monografie w języku polskim (Stryjakiewicz, Stachowiak 2010, Stryjakiewicz, Męczyński 2010, Stryjakiewicz i in. 2010b). Ponadto wyniki projektu zostały opublikowane w 17 artykułach recenzowanych, w tym 10 w językach obcych (w czasopismach naukowych i książkach wydawanych przez prestiżowe wydawnictwa, m.in. Wiley-Blackwell) oraz 7 w języku polskim. W 2017 r. w wydawnictwie Springer ukazała się monografia (w języku angielskim) pt. „Creative industries in Europe. Drivers of new sectoral and spatial dynamics”, podsumowująca wyniki wieloletnich (także późniejszych) międzynarodowych interdyscyplinarnych badań w tym zakresie (Chapaïn, Stryjakiewicz red. 2017).

Pracownicy Zakładu byli głównymi organizatorami międzynarodowej konferencji Regional Studies Association pt. „Creative Regions in Europe: Challenges and Opportunities”, która odbyła się w Poznaniu w dniach 21–22 września 2011 r., natomiast T. Stryjakiewicz był współorganizatorem sesji problemowej „Creative industries – a driver of new spatial dynamics?” w ramach Regionalnej Konferencji Międzynarodowej Unii Geograficznej „Changes, Challenges, Responsibility” w Krakowie w dniach 18–22 sierpnia 2014 r. Pokłosiem projektu były dwie ukończone w Zakładzie rozprawy habilitacyjne (Stachowiak 2017, Męczyński 2018) oraz uruchomienie na UAM studiów podyplomowych: przemysły kultury w polityce rozwoju miast i regionów, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, których organizację i efekty opisano m.in. w artykułach Churskiego i in. (2015, 2017). Projekt ACRE został wyróżniony przez Komisję Europejską jako przykład dobrych praktyk w realizacji projektów badawczych VI Programu Ramowego UE.

Projekt CIRES: Cities Regrowing Smaller. Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe (Propagowanie wiedzy na temat strategii regeneracji w kurczących się miastach Europy)

Projekt ten realizowany był w ramach Akcji COST, tj. Europejskiego Programu Współpracy w dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych w latach 2009–2013. Uczestniczyli w nim przedstawiciele wielu dyscyplin naukowych z 26 państw. Koordynatorem projektu był prof. dr hab. Thorsten Wiechmann z Uniwersytetu w Dortmundzie, a kierownikiem ze strony polskiej prof. dr hab. Tadeusz Stryjakiewicz. Celem projektu była pogłębiona analiza procesu kurczenia się miast (*urban shrinkage*), który utożsamiany jest z długookresowym spadkiem liczby ludności powiązany z kryzysem lokalnej gospodarki i narastającymi problemami społecznymi. Proces ten, występujący wcześniej w niektórych miastach (najczęściej starych ośrodkach przemysłowych) Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych, przybrał po 1990 r. szczególnie duże rozmiary w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Dlatego ważnym zadaniem stało się nie tylko określenie uwarunkowań, skali oraz skutków tego procesu, ale również wypracowanie strategii regeneracji miast kurczących się, wykorzystujących międzynarodowe doświadczenia.

Wyniki badań prezentowane były na licznych konferencjach naukowych i praktycznych za granicą (m.in. w Amsterdamie, Dortmundzie, Kaliningradzie oraz na konferencji Międzynarodowej Unii Geograficznej „Practical Geography and XXI century Challenges” w Moskwie), a także w kraju (m.in. na konferencjach zorganizowanych przez Rządową Radę Ludnościową i Senat Rzeczypospolitej Polskiej). Obok licznych publikacji w językach francuskim i angielskim (m.in. Cunningham i in. 2010, Stryjakiewicz i in. 2012a, b), pokłosiem projektu jest pierwsza w literaturze polskiej monografia na temat kurczących się miast pt. „Kurczenie się miast w Europie Środkowo-Wschodniej”, której celem jest upowszechnienie wyników projektu CIRES w Polsce odniesionych przede wszystkim do miast post-socjalistycznych (Stryjakiewicz red. 2014). Książka ta, sfinansowana ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jest dziełem, w którego przygotowaniu brało udział 30 autorów z kraju i zagranicy. Stała się ona istotnym głosem w dyskusji na temat jednego z ważnych procesów określających obecną sytuację wielu miast Polski, Europy i świata. Efektem projektu jest również opublikowana rozprawa doktorska Jaroszewskiej (2019). Kontynuacją badań na temat kurczących się miast jest kolejny projekt Re-City, omówiony w dalszej części artykułu.

Projekt RurAction: Social Entrepreneurship in Structurally Weak Rural Regions – Analysing Innovative Troubleshooters in Action (Przedsiębiorczość społeczna w słabych strukturalnie regionach wiejskich – analiza innowacyjnych działań na obszarach problemowych)

Głównym tematem projektu, realizowanego w latach 2017–2020, jest rozwój słabych strukturalnie regionów wiejskich poprzez propagowanie idei przedsiębiorczości społecznej (szerzej – innowacji społecznych). Regiony te borykają się współcześnie z wieloma wyzwaniami, wśród których wymienić można m.in.: wysoki poziom bezrobocia, bariery dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, słaby rozwój infrastruktury czy też nasilające się migracje do wielkich miast.

Dlatego konieczne staje się poszukiwanie nowych czynników ich rozwoju. Jednym z nich są lokalne przedsiębiorstwa społeczne, które ukierunkowują swoją działalność nie tylko na zysk ekonomiczny bądź postęp technologiczny, ale również na szeroko rozumiane innowacje społeczne. W takim rozumieniu rozwój związany jest także z budowaniem lokalnego kapitału społeczno-kulturowego. Istotnym celem projektu jest nie tylko identyfikacja uwarunkowań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości społecznej i dyfuzji innowacji społecznych w słabych strukturalnie regionach wiejskich, ale też formułowanie praktycznych rekomendacji dla władz lokalnych i regionalnych oraz organizacji działających na rzecz wspierania endogenicznego rozwoju.

Projekt jest finansowany w ramach programu Unii Europejskiej Horizon 2020 Marie Skłodowska-Curie ITN Action. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest jedynym polskim przedstawicielem w międzynarodowym konsorcjum badawczym, w którego skład wchodzi również uczelnie, organizacje i przedsiębiorstwa z Austrii, Danii, Grecji, Irlandii, Niemiec oraz Portugalii. Koordynatorem projektu jest prof. Gabriela Christmann z Leibniz Institute for Research on Society and Space (IRS) w Erkner koło Berlina, a jego uczestnikami są pracownicy Zakładu Geografii Ekonomicznej: prof. dr hab. Tadeusz Strykiewicz (kierownik zespołu) oraz dr inż. Wojciech Dyba, a ponadto dr Łukasz Rogowski z Wydziału Socjologii UAM.

Poza celem badawczym projekt RurAction jest ukierunkowany także na kształcenie młodej kadry naukowej. W jego ramach powstaje 10 rozpraw doktorskich dotyczących różnych aspektów funkcjonowania regionów słabych strukturalnie oraz wpływu przedsiębiorczości społecznej na ich rozwój. W naszej jednostce pracę doktorską w ramach projektu przygotowuje Irlandczyk mgr Barrai Hennebry pod opieką naukową prof. T. Strykiewicza oraz współpromotorki prof. Marii de Fátimy Ferreiro z Uniwersytetu w Lizbonie. Z kolei prof. T. Strykiewicz jest współpromotorem rozprawy doktorskiej mgr Mariny Novikovej, która powstaje na Uniwersytecie w Lizbonie.

Wyróżnieniem dla naszego Uniwersytetu było przyznanie mu organizacji międzynarodowej konferencji naukowej „Challenges and Opportunities of Structurally Weak Rural Regions in Europe. Social Innovations and Social Enterprises Acting under Adverse Conditions”, która odbyła się w Poznaniu w dniach 4–6 grudnia 2017 r. i zainaugurowała naukową część projektu. Uczestniczyło w niej kilkudziesięciu naukowców oraz przedsiębiorców społecznych z Europy i Stanów Zjednoczonych. W ramach konferencji odbyły się również warsztaty terenowe w mieście i gminie Wągrowiec, połączone ze spotkaniem z władzami gminy i powiatu oraz zwiedzaniem tamtejszej spółdzielni socjalnej Wspólny Sukces.

Dotychczasowym efektem naukowym projektu jest kilka publikacji (Hennebry 2018, 2020, Hennebry, Strykiewicz 2020, Novikova i in. 2020). W ramach projektu powstał również film dokumentalny ukazujący sposoby działania przedsiębiorców społecznych jako inicjatorów innowacji w regionach słabych strukturalnie (koordynatorem tego zadania jest dr Łukasz Rogowski z Wydziału Socjologii UAM). Jego premiera odbędzie się podczas międzynarodowej konferencji kończącej projekt.

Projekt Re-City: Reviving Shrinking Cities – Innovative Paths and Perspectives Towards Livability for Shrinking Cities in Europe (Ożywianie kurczących się miast – innowacyjne ścieżki rozwoju i perspektywy poprawy jakości życia w kurczących się miastach w Europie)

W ramach tego międzynarodowego projektu, stanowiącego pokłosie (*follow-up project*) wcześniejszego projektu CIRES, prowadzone są interdyscyplinarne badania, które mają na celu odpowiedź na pytanie, w jaki sposób można zapobiegać niekorzystnym zmianom wywołanym odpływem ludności oraz jak poprawić jakość życia w kurczących się miastach. Projekt, który rozpoczął się 1 października 2018 r. i będzie trwał 48 miesięcy, jest finansowany ze środków programu Horizon 2020 Marie Skłodowska-Curie ITN Action. Wartość całego projektu to 3 306 379 euro, a kwota dofinansowania przypadająca na UAM wynosi 227 478 euro. W projekcie uczestniczy 16 partnerów – uczelni i jednostek badawczo-rozwojowych z 10 państw (Francja, Holandia, Japonia, Luksemburg, Meksyk, Niemcy, Polska, Portugalia, USA, Wielka Brytania). Należy podkreślić, że do konkursu nr H2020-MSCA-ITN-2018 zgłoszonych zostało 1658 wniosków, spośród których nasz projekt uzyskał 100 punktów (na 100 możliwych) i zajął 1. miejsce w rankingu.

Konsorcjum projektu zrekrutowało 13 osób na stanowiska Early-Stage Researchers (ESRs). Zatrudnienie obejmuje okres 36 miesięcy i jest powiązane z przygotowaniem rozprawy doktorskiej oraz realizacją badań na jej potrzeby. W ramach zatrudnienia oferowane jest stabilne i atrakcyjne wynagrodzenie oraz opieka merytoryczna międzynarodowego zespołu doświadczonych naukowców. Osoby zatrudnione na stanowiskach ESR mają też możliwość uczestniczenia w szkoleniach, warsztatach i praktykach zawodowych organizowanych w ramach projektu. Koordynatorem projektu jest prof. Karina Pallagst (Technische Universität Kaiserslautern, Niemcy), a przedstawicielami Polski są pracownicy Zakładu Geografii Ekonomicznej: prof. UAM dr hab. Krzysztof Stachowiak (kierownik polskiej części projektu), prof. dr hab. Tadeusz Stryjakiewicz (współinicjator projektu i współpromotor), dr inż. Przemysław Ciesiołka, dr Emilia Jaroszewska oraz dr Bartłomiej Kołsut. W ramach projektu w Zakładzie został zatrudniony mgr David Huntington, który pod opieką naukową prof. K. Stachowiaka przygotowuje rozprawę doktorską pt. „Actor constellations and institutional framework in shrinking cities”. Z kolei prof. T. Stryjakiewicz jest współpromotorem doktoratów mgr. Flavio Besany (zatrudnionego w Spatial Foresight GmbH w Luksemburgu) oraz mgr Anastasii Matyushkiny (Uniwersytet Techniczny w Dortmundzie).

Projekt FilmInd: The Indian Film Industry as a Driver of New Socio-Economic Connections between India and Europe (Indyjski przemysł filmowy jako czynnik nowych powiązań społeczno-ekonomicznych między Indiami a Europą)

Głównym celem projektu jest rozpoznanie zależności pomiędzy miejscem i przestrzenią w filmie a rolą, jaką branża filmowa odgrywa w tworzeniu powiązań

kulturowych i ekonomicznych pomiędzy Indiami i Europą. W szczególności celem jest zbadanie, jak miejsce kształtuje film i jednocześnie jak film kształtuje miejsce, w którym jest wytwarzany i dystrybuowany. Projekt stawia sobie za zadanie identyfikację czynników i mechanizmów, które wyjaśnią zainteresowanie indyjskiej kinematografii Europą. Rezultaty projektu mają stanowić wkład w rozwój tzw. badań produkcyjnych (*production studies*), które uzupełniają tradycyjną perspektywę badawczą, uwzględniając nie tylko estetyczny wymiar dzieła filmowego, ale przede wszystkim jego uwarunkowania rynkowe i instytucjonalne. Ponadto wyniki projektu będą stanowić wkład do debaty na temat roli sektora kreatywnego i kultury w rozwoju gospodarczym, zwłaszcza w rozwoju miast i regionów (można zatem uznać, że w tym zakresie projekt nawiązuje do wcześniejszych badań zapoczątkowanych projektem ACRE).

Przedsięwzięcie to znalazło się w wąskim gronie sześciu projektów międzynarodowych z całej Europy wybranych do realizacji w ramach inicjatywy EqUIP (EU-India Platform for Social Sciences and Humanities), której misją jest wspieranie europejskiej współpracy z Indiami w zakresie humanistyki i nauk społecznych. W skład międzynarodowego konsorcjum wchodzi jednostki naukowe ze Szwajcarii (koordynator projektu), Finlandii, Słowenii, Polski oraz Indii. Kierownikiem polskiej części projektu jest prof. UAM dr hab. Krzysztof Stachowiak, a uczestnikami prof. UAM dr hab. Marcin Adamczak (filmoznawca i krytyk filmowy oraz wykładowca w Instytucie Kulturoznawstwa UAM w Poznaniu, w Szkole Filmowej w Łodzi oraz na Uniwersytecie Gdańskim), mgr inż. Malwina Balcerak oraz Beata Kuczyńska. Projekt rozpoczął się w 2019 r. i potrwa do 2022 r.

Uwagi końcowe

Przedstawiony powyżej zarys kilku międzynarodowych projektów badawczych i ich najważniejszych osiągnięć potwierdza konsekwentną realizację ścieżki rozwoju Zakładu Geografii Ekonomicznej (dawniej Zakładu Polityki Regionalnej i Integracji Europejskiej) UAM poprzez internacjonalizację. Omówione projekty nie wyczerpują wszystkich przedsięwzięć badawczych Zakładu o charakterze międzynarodowym. W szczególności należy tu wymienić indywidualne granty Narodowego Centrum Nauki i Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA): dr. inż. Wojciecha Dyby pt. „Przepływy wiedzy w klastrach meblarskich w Polsce i na obszarze Trzecich Włoch” (NCN, 2017–2019) oraz „The impact of digital technologies on manufacturing and human mobility services in Europe” (NAWA, 2020–2021, połączony ze stażem zagranicznym na Uniwersytecie w Padwie we Włoszech), a także mgr Julii Kaczmarek-Khubnaia pt. „Zróżnicowanie poziomu i dynamiki rozwoju społeczno-gospodarczego regionów Gruzji i jego uwarunkowania” (NCN 2019–2022). Wszystkie wymienione projekty są powiązane z realizacją prac na stopień naukowy.

Podjęmowane w Zakładzie Geografii Ekonomicznej międzynarodowe projekty badawcze stały się początkiem długookresowej współpracy z wieloma zagranicznymi partnerami i przyczyniły się do uzyskania przez Uniwersytet im. Adama

Mickiewiczza w Poznaniu statusu uczelni badawczej. Na podkreślenie zasługuje fakt, że współpraca ta była prowadzona już wiele lat przedtem, zanim w geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarce przestrzennej zaczęła być promowana „oficjalna doktryna” umiędzynarodowienia i instytucjonalne mechanizmy ją wspierające.

Literatura

- Chapain C., Strykiewicz T. (red.) 2017. *Creative industries in Europe: Drivers of new sectoral and spatial dynamics*. Springer International Publishing, Cham.
- Churski P., Motek P., Strykiewicz T. 2015. Przemysły kultury w polityce rozwoju miast i regionów – nowe obszary kształcenia w gospodarce przestrzennej. *Biuletyn Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 30: 81–98.
- Churski P., Motek P., Strykiewicz T., Cybal-Michalska A. 2017. Internationalisation as a challenge for geographical education in Poland: experience of a new postgraduate study „Cultural industries in the development policies of cities and regions”. *Journal of Geography in Higher Education*, 41(4): 506–520.
- Cunningham-Sabot E., Jaroszewska E., Fol S., Roth S., Strykiewicz T., Wiechmann T. 2010. *Processus de décroissance urbaine*. [W:] M. Baron, E. Cunningham-Sabot, C. Grasland, D. Riviere, G. van Hamme (red.), *Ville et regions europeennes en décroissance*. Lavoisier, Paris, s. 187–212.
- Hennebry B. 2018. Regional resilience in Ireland and the existence of a two-tier recovery. *Quaestiones Geographicae*, 37(4): 99–110.
- Hennebry B. 2020. The determinants of economic resilience in rural regions. An examination of the Portuguese case. *Miscellanea Geographica*, 24(1): 24–29.
- Hennebry B., Strykiewicz T. 2020. Classification of structurally weak rural regions: Application of a rural development index for Austria and Portugal. *Quaestiones Geographicae*, 39(2): 5–14.
- Jaroszewska E. 2019. Kurczenie się (shrinkage) starych miast przemysłowych i przeciwdziałanie jego negatywnym skutkom. *Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, Warszawa–Kraków–Poznań*.
- Kaczmarek T., Strykiewicz T. 2006. Grenzüberschreitende Entwicklung und Kooperation im deutsch-polnischen Grenzraum aus polnischer Sicht. *Europa Regional*, 02, 06: 61–71.
- Męczyński M. 2018. *Klasa kreatywna i jej warunki pracy w wybranych aglomeracjach miejskich Europy. Studium porównawcze Birmingham, Lipska i Poznania*. *Studia i Prace z Geografii 72*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
- Novikova M., Ferreiro de Fátima M., Strykiewicz T. 2020. Local development initiatives as promoters of social innovation: Evidence from two european rural regions. *Quaestiones Geographicae*, 39(2): 43–53.
- Stachowiak K. 2017. *Gospodarka kreatywna i mechanizmy jej funkcjonowania. Perspektywa geograficzno-ekonomiczna*. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- Strykiewicz T. 2002. Das polnisch-deutsche Grenzgebiet – eine Herausforderung für den europäischen Integrationsprozess. [W:] G. Stöber (red.), *Polen, Deutschland und die Osterweiterung der EU aus geographischen Perspektiven*. Verlag Hahnsche Buchhandlung, Hannover, s. 104–119.
- Strykiewicz T. (red.) 2004. *Wpływ inwestorów zagranicznych na rozwój regionalny i lokalny na przykładzie GlaxoSmithKline Pharmaceuticals S.A. w Poznaniu*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Strykiewicz T. (red.) 2005. *Impact of foreign investors on regional and local development: The case of GlaxoSmithKline Pharmaceuticals S.A. in Poznań*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Strykiewicz T. 2007. Cross-border environmental co-operation in the Polish-German border region. [W:] W. Schmitz (red.), *Ein anderes Europa, Innovation – Anstöße – Tradition in Mittel- und Osteuropa*. Universitätsverlag & Buchhandel, Dresden, s. 95–102.
- Strykiewicz T. 2008. *GlaxoSmithKline. Regional and local networking in post-communist economy*. [W:] P. Pellenbarg, E. Wever (red.), *International Business Geography. Case studies of corporate firms*. Routledge/Taylor and Francis Group, Oxon, s. 260–275.

- Stryjakiewicz T. (red.) 2013. Lokalny plan działania na rzecz sektorów kreatywnych w Poznaniu i Wielkopolsce. Wydawnictwo Miasto Poznań.
- Stryjakiewicz T. (red.) 2014. Kurczenie się miast w Europie Środkowo-Wschodniej. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Stryjakiewicz T., Ciesiołka P., Jaroszevska E. 2012a. Urban shrinkage and the post-socialist transformation: The case of Poland. [W:] M. Bontje, S. Musterd (red.), Understanding shrinkage in European regions. Built Environment, Alexandrine Press, 38, 2: 196–213.
- Stryjakiewicz T., Grzywińska E., Kaczmarek T., Męczyński M., Parysek J.J., Stachowiak K. 2008a. Poznan welcomes talents: Understanding the attractiveness of the metropolitan region for creative knowledge workers. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Jaroszevska E., Ciesiołka P. 2012b. Urban shrinkage and the post-socialist transformation: the case of Wałbrzych. [W:] C. Martinez-Fernandez, N. Kubo, A. Noya, T. Weyman (red.), Demographic change and local development: shrinkage, regeneration and social dynamics. OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Programme, s. 79–84.
- Stryjakiewicz T., Kaczmarek T., Męczyński M., Parysek J.J., Stachowiak K. 2007. Poznan faces the future: Pathways to creative and knowledge-based regions. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Kaczmarek T., Łodyga B., Marciniowicz D., Męczyński M., Parysek J.J. 2009a. The attractiveness of the Poznan metropolitan region for the development of the creative knowledge sector: The view of transnational migrants. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Kaczmarek T., Męczyński M., Parysek J.J., Stachowiak K. 2010a. Policies and strategies in Poznan: How to enhance the city's competitiveness. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Kaczmarek T., Męczyński M., Parysek J.J., Stachowiak K. 2010b. Polityka wspierania rozwoju sektora kreatywnego w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym na tle doświadczeń zagranicznych. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Stryjakiewicz T., Męczyński M. 2010. Atrakcyjność Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego dla pracujących w sektorze kreatywnym. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Stryjakiewicz T., Męczyński M., Stachowiak K. 2008b. The attractiveness of the Poznan metropolitan region for the development of the creative knowledge sector: The managers' view. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Męczyński M., Stachowiak K. 2009b. Poznan as a creative knowledge region: The views of high-skilled employees, managers and transnational migrants. AMIDSt, Amsterdam.
- Stryjakiewicz T., Stachowiak K. 2010. Uwarunkowania, poziom i dynamika rozwoju sektora kreatywnego w Poznańskim Obszarze Metropolitalnym. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Stryjakiewicz T., Tölle A. 2009. Cross-border cooperation and governance: The case of the twin cities of Frankfurt-upon-Oder and Słubice. Terra Spectra. Planning Studies – Central European Journal of Spatial and Landscape Planning, 1: 19–25.
- Stryjakiewicz T., Tölle A. 2012. Territoriale Zusammenarbeit im deutsch-polnischen Grenzraum bei der räumlichen Entwicklungssteuerung und im Umweltschutz. [W:] G. Stöber (red.), Zwischen Ökonomie und Ökologie? Raumstruktureller Wandel, Raumplanung und Nutzungskonflikte in Deutschland und Polen, V&R unipress, Göttingen, s. 109–130.
- Wojtasiewicz L. (red.) 2006. Rola zagranicznych inwestorów bezpośrednich w gospodarce Wielkopolski. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

International research projects carried out in the Department of Economic Geography at Adam Mickiewicz University in Poznań

Abstract: Internationalization is a priority of research activities carried out in the Department of Economic Geography (formerly the Department of Regional Policy and European Integration) at Adam Mickiewicz University in Poznań (AMU) from the very beginning of its establishment in 2002. The article presents the role, scope as well as scientific and practical effects of the participation of the Department in several international research projects, such as ACRE, CIREs, RurAction, Re-City and FilmInd.

Key words: AMU Department of Economy Geography, AMU Department of Regional Policy and European Integration, international research projects